

Łata

Kategorie: Przedmioty

Określenie używane przez łódzkich Żydów na wprowadzony zarządzeniem prezydenta rejencji łódzkiej Friedricha Uebelhoera (vide) z 11 grudnia 1939 r. znak rozpoznawczy –żółtą gwiazdę Dawida. Słowo to używane było w języku potocznym i miało wyraźnie negatywny wydźwięk odnoszący się do naznaczania Żydów. W takim kontekście stosowano je już wcześniej w okresie przedwojennym. Tytuł „Zółta łata” nosiła wydana w 1922 r. przez Organizację Syjonistyczną w Polsce broszura poświęcona sytuacji prawnej Żydów w Polsce u progu niepodległości. Używano w niej określenia „żółta łata” jako metafory istniejących wówczas w młodym państwie ograniczeń prawnych, domagając się ich usunięcia.

Gdy po wybuchu II wojny światowej niemieckie władze okupacyjne wprowadziły obowiązek noszenia przez Żydów znaku rozpoznawczego, Dawid Sierakowiak skomentował w Dzienniku: „Wracamy do średniowiecza. Zółta łata znów staje się częścią stroju żydowskiego”¹.

Określenie to jako część języka getta pojawia się w utworach literackich, m.in. poezji:

„Zawitał raz poeta
Do ślepego zaułku getta
Gdzie drewniane sterczą facjaty,
Gdzie mieszkają żółte łaty”².
„Choć na piersiach mych żółta jest łata, I na rękach żelazne kajdany,
Chociaż nieraz poznałem smak bata,
I głód także mi nie jest nieznany, Chociaż w koło panują ciemności,
Choć żyjemy jak w dżungli, jak w kniei, Nie zaznałem ja z życia radości,
Lecz mimo to nie tracę nadziei”³.

Adam Sitarek

Przypisy

1. D. Sierakowiak, Dziennik, red. Ewa Wiatr, Adam Sitarek, Warszawa: ZIH 2016, s. 96.
2. M.G., Coś o getcie [w:] Oblicza getta. Antologia tekstów z getta łódzkiego, red. Krystyna Radziszewska, Ewa Wiatr, Łódź: Wydawnictwo UŁ, 2018, s. 348.
3. N.N., Niechaj żywi nie tracą nadziei [w:] Oblicza getta..., s. 335.

Źródła

D. Sierakowiak, Dziennik..., s. 96, 98, 99; J. Szpigel, Moja córeczka [w:] Oblicza getta..., s. 175; Materiały w sprawie żydowskiej w Polsce, z. 5: Żółta łata (Sprawa ograniczeń prawnych), cz. 1, red. I. Grunbaum, Warszawa: Biuro Prasowe Organizacji Syjonistycznej w Polsce, 1922, s. I, IX, XVII; A. Sitarek, Otoczone..., s. 34.

Tagi

administracja żydowska język getta życie codzienne

Data aktualizacji: 23-10-2026

Data dodania: 29-09-2025